

Deltakende kunstnere, KUNSTEN FANGER

Thinh Nguyen, Vietnam

Thinh Nguyen er en tverrfaglig kunstner som arbeider med film og fotografi, med en praksis dypt forankret i samfunnsmessige og politiske spørsmål. Han bruker kunsten som et verktøy for å observere og forstå verden, og utforsker minner, endring og eksistensielle grenser – hvordan mennesker husker, glemmer og fortsetter å leve midt i samfunnsmessige omveltninger. I de senere årene har Thinh arbeidet under overvåkning og restriksjon, noe som har utdypet hans forståelse av forholdet mellom kunstner og omgivelser – mellom å bli sett og å bli overvåket. For ham handler fotografi ikke bare om å fange bilder, men om å bevare fragmenter av virkeligheten som ellers kunne forsvunnet. Thinh kom til Norge i 2024 gjennom SafeMUSE sitt Artist-in-Residency program, som har gitt ham mulighet til å videreføre sitt kunstneriske arbeid. Thinh er nå bosatt i Oslo.

Fotoserien *We Are Still Here* undersøker konsekvensene av tvungen gentrifisering i landsbyen Dương Nội i Vietnam. Gjennom nøyte komponerte portretter synliggjør kunstneren bøndernes tap av jord og levebrød når tradisjonelle landskap erstattes av luksuriøse bolig- og utbyggingsprosjekter.

I et samfunn med begrenset ytringsfrihet blir fotografiet et verktøy for å dokumentere historier som ellers ville blitt fortiet. Bildene skildrer bøndernes stille motstand – stående midt i de nye bygningene, som minner om det de har mistet. Thinhh Ngyuen sitt arbeid springer ut av erfaringer med sensur og undertrykkelse, og løfter fram spørsmål om rettferdighet, eierskap og menneskerettigheter. Prosjektet peker utover en enkelt landsby og belyser et større samfunnsproblem som rammer mange vietnamesere i møte med statlig kontroll og økonomisk ulikhet.

Nurperi Orunbaeva, Kirgisistan

Nurperi Orunbaeva er en tverrfaglig kunstner, kurator og aktivist. Hennes praksis kombinerer maleri, grafikk, skulptur, installasjoner og tekstil, og reflekterer over kvinners rettigheter, historie og kultur. Hun løfter frem kvinner som ofte overses eller undertrykkes, og utforsker landets mørkeste kapitler, samtidig som hun undersøker hvordan minner og identitet formes i møtet mellom tradisjon og samtid. I sine installasjoner setter hun fortid og nåtid i dialog, i tråd med utsagnet «å glemme røttene

er som å miste blodårene.» Nurperi var en del av SafeMUSE sitt Artist-in-Residency program i 2025.

Sanzhyra tar utgangspunkt i fraværet av kvinnelig anerkjennelse i kunstnerens slektshistorie. I Kirgisistan har slektsregistrering tradisjonelt vært forbeholdt mannlige navn, mens kvinners navn sjelden blir nedtegnet. Den genealogiske boken, ofte fremstilt som et stort og mektig tre, blir dermed et symbol på denne skjevheten og de usynlige forbindelsene som er gått tapt. Verket gir stemme til de glemte kvinnene og gjør deres arv og betydning synlig i samtiden. Samtidig representerer *Sanzhyra* et usynlig nettverk mellom kvinner – et fellesskap av tilhørighet, styrke og solidaritet som binder generasjoner sammen.

Installasjonen består av lange, hvite røtter inspirert av mødrenes grå fletter. Røttene peker på kvinners stille, men bærende rolle, de som holder slektens historie, kultur og minner levende. Gjennom materialitet og form skaper verket et poetisk uttrykk for arv, tilstedeværelse og kontinuitet.

Petr Sarukhanov, Russland/Georgia

Petr Sarukhanov er grafiker og maler, kjent for sine tusenvis av illustrasjoner i Novaya Gazeta. Hans tegninger fungerer som metaforer for virkeligheten; han observerer detaljer nøye og tolker det han ser med vidd og presisjon. Tegningene er ikke skapt med direktiver fra publikasjonen, og reflekterer aktuelle hendelser i Russland og verden. Petr bor i Tbilisi, Georgia, og kombinerer arbeid for avisen med internasjonale utstillinger av sine malerier.

Novaya Gazeta er en uavhengig russisk avis med over 30 års historie. I 2022 ble Novaya Gazeta fratatt sin utgivelseslisens på grunn av sin antikrigsholdning, og fikk dermed en kraftig innskrenking i opplaget, begrenset til 999 eksemplarer. Redaksjonen, som fortsatt jobber fra Moskva, publiserer derfor avisen i et samizdat-format, en form for underjordisk "selv-utgivelse" som oppsto i Sovjettiden, der forbudt eller sensurert litteratur ble produsert og spredt på alternativt vis. Blant annet har avisen en egen Telegramkanal hvor artikler publiseres jevnlig. Her publiserer fortsatt forsider til de ikke-utgitte avisene under teksten "slik ville forsiden sett ut om avisen hadde blitt publisert". Forsideillustrasjonene kommenterer aktuelle hendelser i internasjonal og russisk politikk, og tekstene trykkes på både russisk og engelsk.

I utstillingen viser disse forsidene fra den “ikke-utgitte avisen”, samt de månedlige samizdat-utgavene som fortsatt trykkes fysisk i Moskva. I tillegg vises unike forsider fra de siste numrene av Novaya Gazeta som ble utgitt i Russland tidlig i 2022, rett før og i de første dagene av fullskala invasjonen av Ukraina.

Anna Tolkacheva, Russland

Anna Tolkacheva er mediekunstner, forsker og poet som eksperimenterer med nye måter å skape og nærme seg tekst på gjennom utradisjonelle grensesnitt og kontrollere. Annas arbeid utforsker frihet og autoritet, og hvordan både sosiale, politiske og digitale strukturer former menneskers handlinger og opplevelser. Hun bruker eksperimentell video, interaktive installasjoner og mediepoesi for å gjøre abstrakte maktstrukturer synlige på en engasjerende og ofte indirekte måte. Ved å utfordre tradisjonelle grensesnitt og kontrollmekanismer i kunsten, stiller hun spørsmål ved hvordan vi blir overvåket, styrt eller begrenset, både i den fysiske og digitale sfæren.

Under the Control: I 2020 ble likekjønnede ekteskap i Russland forbudt i grunnloven. I 2022 ble all informasjon som likestiller skeiv og heterofil kjærlighet forbudt, på linje med propaganda for pedofili. Det finnes også en nettside hvor folk kan rapportere «forbudt» LHBT+-informasjon til myndighetene.

The Freedom er et videopoetisk verk basert på teksten til den kjente russiske samtidsdikteren Vsevolod Nekrasov. Selve teksten består kun av gjentakelse av to ord på russisk: «свобода», som betyr «frihet», og «есть», som på engelsk kan oversettes, avhengig av kontekst, til enten «is» eller «exists». En hamster, fanget i et løpehjul, trer frem som tekstens fysiske resonans. Gjennom sine repetitive bevegelser artikulere den ordene uten språk, inntil den velger å stanse, og slik unnslipper sirkelens tvang. I dette øyeblikket legemliggjør den frihetens gest, og dermed kan det siste «есть» med rette forstås som «exists» – «eksisterer»

Saba Pouyeshman, Iran

Med bakgrunn som manusforfatter og skuespiller, kombinerer Saba Pouyeshman scenekunst og billedkunst i sitt arbeid, særlig innen tegning og maleri. Hennes praksis utforsker mørke, poetiske temaer inspirert av persisk mytologi, heksekunst, magi og drømmer, og undersøker hvordan fortellinger og myter kan speile både indre og kollektive erfaringer. I sentrum for hennes kunst står kvinneskikkelsen – som bærer,

forvandler og utfordrer disse mytiske fortellingene. Saba kom til Norge i 2024 gjennom SafeMUSE sitt Artist-in-Residency program og er nå bosatt i Oslo.

Ordet Jahī stammer fra den urindoeuropeiske roten $g^{w}enh_2$ -, som betyr kvinne. Denne roten finnes i flere indoeuropeiske språk, for eksempel i sanskrit som jānī («kone, kvinne») og i gresk som gynē («kvinne»). I sin tidligste betydning var ordet nøytralt og beskrev en kvinne, uten moralske vurderinger, verken hellig eller profan.

Gjennom utviklingen av de iranske språkene har betydningen av ordet gradvis endret seg fra et nøytralt begrep til et som bærer negative, moralske konnotasjoner. I Avesta, den hellige tekstsamlingen innen zoroastrismen, en gammel iransk religion, betyr Jahī ikke lenger «kvinne», men «den korrupte, lystne eller urene kvinnen».

Med tiden utviklet Jahī seg fra et moralsk begrep til en mytisk skikkelse – en kvinnedemon, den opprinnelige skjøgen som vekker Ahriman, den onde ånden, for å ødelegge og besmitte verden. Blant handlingene som tilskrives henne, finnes én som har særlig inspirert kunstneren: tolkningen hvor hun sitter og fortærer den hellige planten Haoma, en handling som i utgangspunktet hører til et hellig ritual.

Verket fremstiller en kvinne, ikke hvilken som helst, men en marginalisert og forbudt skikkelse, som konsumerer det hellige. Gjennom denne handlingen undersøkes temaer som trass, rettferdighet og motstand mot undertrykkende strukturer. En kommentar til makt, kjønn og sosiale normer, og hvordan individet kan utfordre patriarkalske og teokratiske systemer.

Vera Shysh, Belarus

Vera Shysh er en uavhengig animasjonsregissør. Av sikkerhetsgrunner holdes identiteten og biografiske opplysninger konfidensielle på grunn av den pågående undertrykkelsen i Belarus, der politisk forfølgelse og begrensninger av kunstnerisk frihet fortsatt pågår. Vera har vært en del av SafeMUSE sitt Artist-in-Residency program.

The Care Package er en historie inspirert av et eventyr skrevet av en søster til sin fengslede bror i Belarus, hvor over 1200 politiske fanger fortsatt sitter bak murene. Politiske fanger blir stadig dårligere behandlet enn sine medfanger. Ofte nektes de både besøk og telefonsamtaler, selv med sine nærmeste. En omsorgspakke blir dermed noen

ganger den eneste forbindelsen til verden utenfor. I denne fortellingen får pakken liv og blir en karakter som samhandler med fangen.

Alisa Gorshenina (Alice Hualice), Russland

Alisa Gorshenina er en tverrfaglig kunstner som arbeider i spenningsfeltet mellom liv og kunst, et konsept hun beskriver som «selv-artifisering». I hennes praksis vokser det personlige inn i det mytologiske og blir en måte å kommunisere med omverdenen på. Etablerte oppfatninger om selv, kropp og sosial rolle utfordres. Hun utforsker håndverkets rolle i samtiden og skaper fortellinger som forener myte, identitet og hverdagsliv gjennom maskerader, tekstil, keramikk, maleri, tegning, fotografi og video.

Pain er en del av prosjektet *I Hear the Voices of Russia*, der kunstneren utforsker språkene til ulike folk i Russland. Serien ble påbegynt da den russiske hæren invaderte Ukraina i 2022, og fungerer som en kunstnerisk respons på krigen – et forsøk på å vise at ikke alle russere støtter konflikten. Kunstneren samlet ord og uttrykk fra mennesker med ulike etniske bakgrunner over hele landet. Ordet *Pain* er brodert rundt tjue ganger på et anatomisk hjerte, hver gang på et annet språk, for å uttrykke at mange deler den samme smerten, uavhengig av nasjonalitet.

De siste årene har både kunstneren og hennes arbeid vært utsatt for sensur og represalier i Russland på grunn av antikrigsholdninger. Utstillinger har blitt avlyst, prosjekter stengt, og hun er flere ganger bøtelagt for «diskreditering av de russiske væpnede styrker». I april 2025 ble det reist tre saker mot kunstneren: for «diskreditering av hæren», «LGBT-propaganda» og «ekstremistiske symboler» basert på innlegg kunstneren hadde delt på sosiale medier. I én av sakene ble hun dømt til ti dagers fengsel. Under soningen arbeidet hun med tegning som overlevelsesstrategi, ved å lese og lage kunst.

«Jeg brukte dagene på å lese og tegne – en ren overlevelseshandling. Noen ganger speilet jeg omgivelsene, andre ganger flyktet jeg fra dem gjennom motivene. Tegningene ble et symbol på frihet, og en påminnelse om at jeg aldri igjen vil lage kunst i fangenskap.»

Andrei Busel, Belarus

Andrei Busel kombinerer arkitektur og to-dimensjonal gatekunst i en visuell praksis som utforsker motstand, solidaritet og sivile rettigheter. Han undersøker hvordan kunst kan uttrykke både personlig og kollektiv erfaring i møte med politisk undertrykkelse. Med bakgrunn i arkitektur skaper han også designobjekter, interiørartikler, klær og tilbehør. Etter arrestasjonen og tvunget eksil i 2023 deltok han i SafeMUSE sitt Artist-in-Residency program, som har vært avgjørende for hans videre arbeid.

Installasjonen *Suspicious Objects* presenterer en samling nøytrale, hverdagslige gjenstander – klær, husholdningsartikler, bøker og matvarer – som i dagens Belarus har blitt forbudt, stemplet som ekstremistiske eller erklært uønskede. Hver gjenstand ledsages av en historie om forbud, straff eller andre former for undertrykkende reaksjoner, og synliggjør statens kontroll- og sensurmekanismer.

Arbeidet undersøker grensene for hva som er tillatt, og hvordan det hverdagslige kan forvandles til et mulig mål for forfølgelse. I en autoritær kontekst mister selv de mest uskyldige objektene sin nøytralitet og får politisk betydning. En farge, en påskrift eller en enkel form kan bli grunnlag for anklager om «ekstremisme» eller «diskreditering av staten».

Installasjonen stiller spørsmål ved grensene for kunstnerisk og personlig frihet under et undertrykkende regime. Den viser hvor trangt rommet for ytring og skapende virksomhet har blitt, og hvordan selv små handlinger, som å bære en bestemt farge, sitere en bok, eller holde et tomt ark eller en blomsterbukett, kan tolkes som en protesthandling.

Om de utstilte objektene:

Pappeske

Etter forbudet mot det hvit-rød-hvite flagget begynte folk å henge gjenstander på balkongene sine som lignet flagget i farger. En TV-eske med en rød etikett kunne oppfattes som en provokasjon.

Rød-hvite sokker

Klær i rødt og hvitt kan tolkes som tegn på opposisjonelle holdninger.

Presedens: En rekke arrestasjoner har skjedd på grunn av klær – noen ganger for de minste detaljer. I slike tilfeller har det å bruke disse fargene blitt sidestilt med piketering.

Canadisk flagg

Kombinasjonen av hvitt og rødt kan tolkes som forkledning for opposisjonssymbolikk. Presedens: En innbygger i Minsk fikk 15 dagers arrest for å ha vist et canadisk flagg i vinduet sitt.

Bok av Irvine Welsh

Listen over forbudte bøker i landet blir stadig utvidet. Den siste oppdateringen inkluderte titler som finnes i mange private bokhyller – blant annet Hunter S. Thompson, Yukio Mishima, Irvine Welsh, Donna Tartt, Ryu Murakami og flere andre. Sammen med moderne forfattere har også klassiske belarusiske verk blitt mistenkeliggjort eller forbudt. Presedens: Massearrestasjon av pensjonister som leste Vladimir Korotkevich på et tog.

Blomst

Bruk av blomster under fredelige demonstrasjoner, opprettelse av minnesteder for ofre for undertrykkelse, gaver til kvinnelige demonstranter eller det å bare holde en blomsterbukett, kan tolkes som en uautorisert demonstrasjon. Presedens: Stepan Latypau, dømt til åtte års fengsel, ble kjent som mannen som ga blomster til kvinner under protestmarsjer.

Hvitt armbånd

Et symbol på støtte til opposisjonskandidater under valg. Presedens: Hyppige arrestasjoner for bruk av hvite armbånd, tolket som deltakelse i uautoriserte demonstrasjoner.

Anheng "Kahanne"

Merke: Belaruski Cry, klassifisert som en ekstremistisk organisasjon. Beskrivelse: Ordet "kahanne" – som betyr "kjærlighet" på belarusisk – ble grunnlag for straffeforfølgelse. En av merkets medgründere sitter for øyeblikket fengslet.

Rød-hvite søtsaker

Konditorvarer kan oppfattes som en form for politisk ytring. Å legge ut bilder av slike kaker på sosiale medier har ofte tiltrukket seg sikkerhetstjenestenes oppmerksomhet. Presedens: Et bakeri fikk advarsel for å ha solgt kaker dekorert i rødt og hvitt.

Røde eller hvite paraplyer

Bruk av paraplyer i de “forbudte” fargene kan regnes som et uttrykk for opposisjonssymboler.

Presedens: En person ble arrestert under en protest for å ha holdt en rød-hvit paraply.

Ark med hvitt papir i et vindu

Under protestene ble hvite ark brukt som symbol på solidaritet og motstand.

Presedens: Dokumenterte tilfeller av vold, inkludert skyting mot et vindu der et hvitt ark var plassert.

Denne samlingen er ikke et arkiv av politiske gjenstander, men en katalog over frykt og absurditet. Gjenstander skapt for fred, trygghet og skjønnhet har blitt brukt som bevis på skyld. De minner oss om at i enkelte samfunn kan selve hverdagen bli definert som en forbrytelse.